

# OBSAH.

Strana

## Přednáška první.

- |                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| 1. Nerovnoměrné a celkem slabé osídlení zeměkoule lidmi . . . | 3  |
| 2. Pojem přelidnění (přelidnění relativní a absolutní) . . .  | 8  |
| 3. Přelidnění (relativní) v dřívějších dobách . . . . .       | 14 |
| 4. Vznik a obsah Malthusovy nauky o přelidnění . . . . .      | 22 |

## Přednáška druhá

- |                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| 5. Kritika Malthusovy nauky . . . . .                                           | 30 |
| 6. Rostoucí lidnatost možnou podmínkou zvýšeného průměrného blahobytu . . . . . | 41 |
| 7. Příklady rychlého i pomalého rozmnožování obyvatelstva . . .                 | 51 |

## Přednáška třetí.

- |                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 8. Přirozená měna obyvatelstva u evropského lidstva . . . .                                                                | 60 |
| 9. Ubývání plodnosti lidské v zemích evropské civilisace v posledních dobách. Novomalthusianismus a množení proletářstva . | 68 |
| 10. Ubývání úmrtnosti v krajích civilisovaných . . . . .                                                                   | 84 |

## Přednáška čtvrtá.

- |                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 11. Stěhování obyvatelstva. Vystěhovalectví do ciziny a stěhování dočasné (sěsoní) . . . . .                                  | 96  |
| 12. Stěhování vnitřní z venkova do měst. Vzrůst velikých měst . . .                                                           | 105 |
| 13. Ustupování zemědělského zaměstnání i zemědělského obyvatelstva proti jiným povoláním . . . . .                            | 120 |
| 14. Intensivní zemědělství evropské nepotřebuje zvýšeného počtu zemědělského obyvatelstva k docílení vyšších výtěžků z půdy . | 126 |

## Přednáška pátá.

- |                                                                                                                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 15. Přirozený proud stěhování obyvatelstva z čistě venkovských zemědělských krajín do oblastí průmyslových a městských . . .                                                                                               | 143 |
| 16. Vylidňování řídkce obydleného venkova a přelidnění hustě osazených průmyslových krajín na příkladech (hlavně z Německa). Vylidňování řídkce obydlených okresů v českých zemích, a jak by se mu mohlo brániti . . . . . | 150 |
| 17. Výhody i nesnáze zindustrialisování v hustě zalidněných zemích . . . . .                                                                                                                                               | 162 |

## Přednáška šestá.

- |                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 18. Městská bydlení; zahradová nebo sadová města (garden — cities). Reforma bytová . . . . .        | 177 |
| 19. Kolonie a kolonisace . . . . .                                                                  | 185 |
| 20. Kolonizační soustavy. Vzájemné působení kolonií a zemí mateřských. Vnitřní kolonisace . . . . . | 194 |
| Literatura . . . . .                                                                                | 206 |

*Opravy.* Na str. 75. řádek 12. a 11. zdola čti: „ze všech mužských ve věku nad 15 let a 54·80/0 žen vdaných ze všech ženských ve věku nad 15 let“. Totéž třeba doplniti také na str. 76. v řádcích 7. a 8. shora. — Na str. 207. řádek 4. shora místo „Realisierungen“ čti „Rationalisierungen“.

# OBSAH.

Strana

## Přednáška prvá.

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| 1. Nerovnoměrné a celkem slabé osídlení zeměkoule lidmi . . . | 3  |
| 2. Pojem přelidnění (přelidnění relativní a absolutní) . . .  | 8  |
| 3. Přelidnění (relativní) v dřívějších dobách . . . . .       | 14 |
| 4. Vznik a obsah Malthusovy nauky o přelidnění . . . . .      | 22 |

## Přednáška druhá

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| 5. Kritika Malthusovy nauky . . . . .                                           | 30 |
| 6. Rostoucí lidnatost možnou podmínkou zvýšeného průměrného blahobytu . . . . . | 41 |
| 7. Příklady rychlého i pomalého rozmnožování obyvatelstva . . .                 | 51 |

## Přednáška třetí.

|                                                                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 8. Přirozená měna obyvatelstva u evropského lidstva . . .                                                                      | 60 |
| 9. Ubývání plodnosti lidské v zemích evropské civilisace v posledních dobách, Novomalthusianismus a množení proletářstva . . . | 68 |
| 10. Ubývání úmrtnosti v krajích civilisovaných . . . . .                                                                       | 84 |

## Přednáška čtvrtá.

|                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 11. Stěhování obyvatelstva. Vystěhovalectví do ciziny a stěhování dočasné (sěsoní) . . . . .                                      | 96  |
| 12. Stěhování vnitřní z venkova do měst. Vzrůst velikých měst . . .                                                               | 105 |
| 13. Ustupování zemědělského zaměstnání i zemědělského obyvatelstva proti jiným povoláním . . . . .                                | 120 |
| 14. Intenzivní zemědělství evropské nepotřebuje zvýšeného počtu zemědělského obyvatelstva k docílení vyšších výtěžků z půdy . . . | 126 |

## Přednáška pátá.

|                                                                                                                                                                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 15. Přirozený proud stěhování obyvatelstva z čistě venkovských zemědělských krajín do oblastí průmyslových a městských . . .                                                                                             | 143 |
| 16. Vylidňování řídké obydleného venkova a přelidnění hustě osazených průmyslových krajín na příkladech (hlavně z Německa). Vylidňování řídké obydlených okresů v českých zemích, a jak by se mu mohlo brániti . . . . . | 150 |
| 17. Výhody i nesnáze zindustrialisování v hustě zalidněných zemích . . . . .                                                                                                                                             | 162 |

## Přednáška šestá.

|                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 18. Městská bydlení; zahradová nebo sadová města (garden — cities). Reforma bytová . . . . .        | 177 |
| 19. Kolonie a kolonisace . . . . .                                                                  | 185 |
| 20. Kolonizační soustavy. Vzájemné působení kolonií a zemí mateřských. Vnitřní kolonisace . . . . . | 194 |
| Literatura . . . . .                                                                                | 206 |

*Opravy.* Na str. 75. řádek 12. a 11. zdola čti: „ze všech mužských ve věku nad 15 let a 54·80/10 žen vdaných ze všech ženských ve věku nad 15 let“. Totéž třeba doplniti také na str. 76. v řádcích 7. a 8. shora. — Na str. 207. řádek 4. shora místo „Realisierungen“ čti „Rationalisierung“.